

ROZHODNUTÍ KOMISE**ze dne 8. července 2009****o vynětí průzkumu a těžby ropy a plynu v Nizozemsku z uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb**

(oznámeno pod číslem K(2009) 5381)

(Pouze nizozemské znění je závazné)**(Text s významem pro EHP)**

(2009/546/ES)

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství,

s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb⁽¹⁾, a zejména na čl. 30 odst. 5 a 6 uvedené směrnice,

s ohledem na žádost společnosti Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (dále jen „NAM“) předloženou prostřednictvím e-mailu ze dne 26. února 2009,

po konzultaci Poradního výboru pro veřejné zakázky,

vzhledem k těmto důvodům:

I. SKUTEČNOSTI

(1) Rozhodnutím Komise 93/676/EHS⁽²⁾ bylo zadavatelům provádějícím průzkum nebo těžbu ropy nebo zemního plynu v Nizozemsku povoleno uplatnit alternativní režim místo běžného souboru pravidel stanovených v tehdy platné směrnici. Alternativní režim zahrnoval některé statistické povinnosti a povinnost dodržování zásady zákazu diskriminace a zadávání zakázek na základě soutěže, pokud jde o zadávání zakázek na dodávky, stavební práce a služby, zejména s ohledem na informace o zamýšlených zakázkách, které subjekt poskytuje hospodářským subjektům. Článkem 27 směrnice 2004/17/ES byly zachovány účinky uvedeného rozhodnutí, aniž byla dotčena ustanovení článku 30 směrnice 2004/17/ES, jakmile tato nahradila předchozí směrnici.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 134, 30.4.2004, s. 1.

⁽²⁾ Rozhodnutí Komise 93/676/ES ze dne 10. prosince 1993, kterým se stanoví, že využívání zeměpisných oblastí pro účely průzkumu nebo těžby ropy či zemního plynu nepředstavuje v Nizozemsku činnost definovanou v čl. 2 odst. 2 písm. b) bodu i) směrnice Rady 90/531/EHS a že subjekty, které provádějí tyto činnosti, nejsou v Nizozemsku považovány za provozovatele se zvláštními nebo výlučnými právy ve smyslu čl. 2 odst. 3 písm. b) uvedené směrnice (Úř. věst. L 316, 17.12.1993, s. 41).

(2) Dne 26. února 2009 společnost NAM předala Komisi prostřednictvím e-mailu žádost podle čl. 30 odst. 5 směrnice 2004/17/ES. Komise o tom nizozemské orgány v souladu s čl. 30 odst. 5 prvním pododstavcem informovala dopisem ze dne 5. března 2009, na který nizozemské orgány odpověděly e-mailem ze dne 26. března 2009. Komise NAM požádala e-mailem ze dne 9. března 2009 o doplňující informace, které jí byly uvedenou společností předány e-mailem ze dne 23. března 2009.

(3) Žádost předložená společností NAM se týká průzkumu a těžby ropy a zemního plynu v Nizozemsku. V souladu s předchozími rozhodnutími Komise o spojení podniků⁽³⁾ byly v žádosti popsány tři různé oblasti, v nichž je NAM činná, zejména:

a) průzkum ropy a zemního plynu;

b) těžba ropy a

c) těžba zemního plynu.

V souladu s výše uvedenými rozhodnutími Komise se „těžbou“ rozumí pro účely tohoto rozhodnutí také „rozvoj“, tj. zřizování vhodné infrastruktury pro budoucí těžbu (rovné plošiny, potrubí, terminály, atd.).

II. PRÁVNÍ RÁMEC

(4) Článek 30 směrnice 2004/17/ES stanoví, že zakázky určené pro umožnění výkonu jedné z činností, na které se směrnice 2004/17/ES vztahuje, se touto směrnicí neřídí, pokud je daná činnost v členském státě, ve kterém má být vykonávána, přímo vystavena hospodářské

⁽³⁾ Viz zejména rozhodnutí Komise 2004/284/ES ze dne 29. září 1999 prohlašující spojení podniků za slučitelné se společným trhem a s dohodou o EHP (věc č. IV/M.1383 — Exxon/Mobil) a následná rozhodnutí, mimo jiné rozhodnutí Komise ze dne 3. května 2007 prohlašující spojení podniků za slučitelné se společným trhem (věc č. COMP/M.4545 - STATOIL/HYDRO) podle nařízení Rady (ES) č. 139/2004.

soutěži na trzích, na které není omezen přístup. Přímé vystavení hospodářské soutěži se posuzuje na základě objektivních kritérií s přihlédnutím ke zvláštnostem dotyčného odvětví. Přístup na trh se považuje za neomezený, pokud členský stát provedl a uplatňuje příslušné právní předpisy Společenství k otevření daného odvětví nebo jeho části.

- (5) Jelikož Nizozemsko provedlo a uplatňuje směrnici Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES ze dne 30. května 1994 o podmínkách udělování a užívání povolení k vyhledávání, průzkumu a těžbě uhlovodíků⁽¹⁾, přístup na trh by v souladu s čl. 30 odst. 3 prvním pododstavcem směrnice 2004/17/ES měl být považován za neomezený. Přímé vystavení hospodářské soutěži na konkrétním trhu by mělo být hodnoceno na základě různých kritérií, z nichž žádné není samo o sobě rozhodující.
- (6) Pokud jde o trhy dotčené tímto rozhodnutím, jedním kritériem, které by mělo být vzato v úvahu, je podíl hlavních účastníků na daném trhu. Dalším kritériem je stupeň koncentrace na těchto trzích. Jelikož se podmínky u různých činností, na které se vztahuje toto rozhodnutí, liší, posouzení situace hospodářské soutěže by mělo zohlednit různé situace na různých trzích.
- (7) Tímto rozhodnutím není dotčeno uplatňování pravidel hospodářské soutěže.

III. POSOUZENÍ

- (8) Předchozí rozhodnutí Komise výše uvedená v bodu odůvodnění 3 určila, že všechny tři činnosti, na které se vztahuje tato žádost (průzkum ropy a zemního plynu, těžba ropy a těžba zemního plynu), se týkají samostatných trhů s produkty. Je proto třeba je zkoumat odděleně.

Průzkum ropy a zemního plynu

- (9) Podle zavedené praxe Komise⁽²⁾ představuje průzkum ropy a zemního plynu jeden relevantní trh s produkty,

jelikož na začátku není možné určit, zda průzkum skončí nalezením ropy či zemního plynu. Dále byl stejnou dlouhodobou praxí Komise stanoven celosvětový zeměpisný rozsah uvedeného trhu.

- (10) Rozlišují se tři způsoby, jak spočítat podíly subjektů činných v průzkumu na trhu: podle kapitálových výdajů, prokázaných zásob a předpokládané produkce. Svého času se uvažovalo⁽³⁾, že pro posouzení podílů subjektů na trhu s průzkumem budou jako ukazatel použity kapitálové výdaje. To se však ukázalo jako nevhodné vzhledem k velkým rozdílům mezi požadovanými výšemi investic, které jsou v různých zeměpisných oblastech nezbytné. Průzkum ropy a zemního plynu v Severním moři např. vyžaduje vyšší investice než průzkum na Středním východě. Další dva ukazatele byly naopak použity k posouzení podílů hospodářských subjektů v tomto odvětví na trhu, tedy jejich podílů prokázaných zásob a předpokládané produkce⁽⁴⁾.
- (11) Podle dostupných informací⁽⁵⁾ celosvětově k 31. prosinci 2007 dosáhly celkové prokázané zásoby ropy a zemního plynu 378,6 miliardy normálních krychlových metrů ekvivalentu ropy (dále jen Sm³ oe). K 1. lednu 2008 dosáhly celkové prokázané zásoby ropy a zemního plynu v Nizozemsku něco přes 1,426 miliardy Sm³ oe⁽⁶⁾, tedy o něco více než 3,7 %. Podíl společnosti NAM je ještě menší. Podíl společnosti NAM na trhu by se podle dostupných informací považoval za zanedbatelný, pokud by se jako základní měřítko vzala předpokládaná produkce. Očekává-li se, že společnost NAM zvýší současnou těžbu ropy díky plnému využití ropného pole Schoonebeek ve východním Nizozemsku z 0,04 milionu barelů ropy za den na 0,06 milionu barelů ropy za den, bude třeba počítat podíl vůči denní celosvětové těžbě ropy 81,533 milionu barelů ropy, a bude se tedy rovnat podílu přibližně 0,7 %. Také vzhledem ke stupni koncentrace na trhu s průzkumem, která je kromě státem vlastněných společností charakterizována přítomností tří mezinárodních vertikálně spojených soukromých subjektů, tzv. super velkých firem (BP, ExxonMobil a Shell), jakož i určitého počtu tzv. velkých firem, by tyto faktory měly být brány jako ukazatel přímého vystavení hospodářské soutěži.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 79, 29.3.1996, s. 30.

⁽²⁾ Viz zejména výše uvedené rozhodnutí Exxon/Mobil a v nedávné době rozhodnutí Komise ze dne 19. listopadu 2007 prohlašující spojení podniků za slučitelné se společným trhem (věc č. COMP/M.4934 - KAZMUNAIGAZ/ROMPETROL) podle nařízení Rady (ES) č. 139/2004.

⁽³⁾ Viz zejména výše uvedené rozhodnutí Exxon/Mobil (odstavce 23 a 24).

⁽⁴⁾ Viz zejména výše uvedené rozhodnutí Exxon/Mobil (odstavce 25 a 27).

⁽⁵⁾ Viz bod 5.2.1 žádosti a tam uvedených zdrojů, zejména k ní připojené „BP Statistical Review of World Energy, June 2008“.

⁽⁶⁾ Což je 1 390 miliard Sm³ plynu, které se rovnají 1 390 milionům Sm³ oe, a 36,6 milionu Sm³ ropy, což dohromady dělá 1 426 600 000 Sm³.

Těžba ropy

- (12) Podle zavedené praxe Komise ⁽¹⁾ rozvoj a těžba (surové) ropy tvoří samostatný trh s produktem, jehož zeměpisný rozsah je celosvětový. Podle dostupných informací ⁽²⁾ dosáhla v roce 2007 celková celosvětová denní těžba ropy 81,533 milionu barelů. Stejný rok vytěžila společnost NAM celkem 0,04 milionu barelů za den, a tak se podílela na trhu ve výši 0,49 %. Také vzhledem ke stupni koncentrace na trhu s těžbou surové ropy, která je kromě státem vlastněných společností charakterizována přítomností tří mezinárodních vertikálně spojených soukromých subjektů, tzv. supervelkých firem (BP, ExxonMobil a Shell), jejichž příslušné podíly na těžbě ropy v roce 2007 podle dostupných informací dosáhly 3,08 %, 2,32 % a 2,96 %, jakož i určitého počtu tzv. velkých firem ⁽³⁾, by tyto faktory měly být brány jako ukazatel přímého vystavení hospodářské soutěži.

Těžba zemního plynu

- (13) Předchozí rozhodnutí Komise ⁽⁴⁾ týkající se dodávek ropy konečným zákazníkům rozlišilo mezi plynem s nízkou hodnotou výhřevnosti (LCV) a plynem s vysokou hodnotou výhřevnosti (HCV). Komise také posuzovala, zda dodávky zkapalněného zemního plynu (LNG) by se měly odlišovat od dodávek zemního plynu přiváděného potrubím ⁽⁵⁾. Následující rozhodnutí Komise ⁽⁶⁾ týkající se rozvoje a těžby zemního plynu však ponechalo nezodpovězenou otázku, zda pro účely uvedeného rozhodnutí existovaly oddělené trhy s plynem s nízkou hodnotou výhřevnosti (LCV), s plynem s vysokou hodnotou výhřevnosti (HCV) a zkapalněným zemním plynem (LNG), „jelikož konečné posouzení není dotčeno přijatou definicí“. Pro účely tohoto rozhodnutí lze také tuto otázku ponechat stranou z těchto důvodů:

— NAM netěží LNG,

— NAM provozuje činnost pouze v Nizozemsku, kde promptní trhy s plynem, tzv. „Title Transfer Facility“ (TTF), již od 1. července 2008 nerozlišují mezi LCV a HCV. Navíc od uvedeného data Gas Transport Services (nizozemský národní správce plynárenské sítě) má úplnou kontrolu nad konverzí kvality. Není tedy již nutné, aby dodavatelé plynu rezervovali kapacitu konverze.

⁽¹⁾ Viz zejména výše uvedené rozhodnutí Exxon/Mobil a v nedávné době rozhodnutí Komise ze dne 19. listopadu 2007 prohlašující spojení podniků za slučitelné se společným trhem (věc č. COMP/M.4934 - KAZMUNAIGAZ/ROMPETROL) podle nařízení Rady (ES) č. 139/2004.

⁽²⁾ Viz s. 8 „BP Statistical Review of World Energy, June 2008“, připojené k žádosti, dále uvedené jako „BP Statistics“.

⁽³⁾ Jejichž podíly na trhu jsou menší než podíly supervelkých firem.

⁽⁴⁾ Rozhodnutí Komise 2007/194/ES ze dne 14. listopadu 2006, kterým se spojení označuje za slučitelné se společným trhem a s fungováním Smlouvy o EHP (Věc COMP/M.4180 - Gaz de France/Suez) (Úř. věst L 88, 29.3.2007, s. 47).

⁽⁵⁾ Viz zejména výše uvedené rozhodnutí ve věci Gaz de France/Suez.

⁽⁶⁾ Výše uvedená věc M4545, bod 12.

- (14) Pro účely tohoto rozhodnutí může tedy být otázka relevantního trhu s produkty ponechána otevřená, jelikož se posuzuje těžba zemního plynu obecně, aniž by se rozlišovalo mezi LCV, HCV a LNG. Pokud jde o zeměpisný trh, předchozí rozhodnutí Komise ⁽⁷⁾ stanovila, že zahrnuje Evropský hospodářský prostor (EHP) a eventuálně také Rusko a Alžírsko.

- (15) Podle dostupných informací ⁽⁸⁾ dosáhla v roce 2007 celková těžba plynu v EU 191,9 miliardy Sm³ a v EHP ve stejném roce 281,6 miliardy Sm³. NAM vytěžila v roce 2007 celkem 50 miliard Sm³, a podílela se na trhu tedy 17,76 %. V roce 2007 těžby v Rusku a Alžírsku dosáhly 607,4 a 83,0 miliardy Sm³. Celková těžba v EHP plus Rusko a Alžírsko tedy dosahuje celkového množství 972 miliard Sm³, z nichž podíl společnosti NAM představuje 5,14 %. Také vzhledem ke stupni koncentrace na trhu s těžbou zemního plynu, která je charakterizována přítomností tří supervelkých firem (BP, ExxonMobil a Shell), jakož i ostatních velkých firem, jako je ruský Gazprom, by tyto faktory měly být brány jako ukazatel přímého vystavení hospodářské soutěži.

IV. ZÁVĚRY

- (16) Vzhledem k faktorům zkoumaným v bodu odůvodnění 3 až 15 lze mít za to, že podmínka přímého vystavení hospodářské soutěži stanovená v čl. 30 odst. 1 směrnice 2004/17/ES je splněna ve vztahu k těmto službám v Nizozemsku:

a) průzkum ropy a zemního plynu;

b) těžba ropy a

c) těžba zemního plynu.

- (17) Jelikož se podmínka neomezeného přístupu na trh považuje za splněnou, směrnice 2004/17/ES by se neměla použít v případě, že zadavatelé udělují zakázky určené pro umožnění poskytovat služby uvedené v 16. bodu odůvodnění písm. a) až c) v Nizozemsku, ani v případě, že pořádají veřejné soutěže na vykonávání této činnosti v Nizozemsku.

- (18) Toto rozhodnutí je založeno na právní a skutkové situaci z února a března 2009, jak se jeví na základě informací předložených společnostmi NAM a Nizozemským královstvím. Může být revidováno, pokud by v případě zásadních změn právní či skutkové situace došlo k tomu, že by nebyly splněny podmínky pro uplatnění čl. 30 odst. 1 směrnice 2004/17/ES,

⁽⁷⁾ Viz např. rozhodnutí výše uvedená v bodu odůvodnění 3.

⁽⁸⁾ Viz zejména „BP Statistics“, s. 24

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Směrnice 2004/17/ES se neuplatní na zakázky udělené zadavateli, které mají umožnit poskytování těchto služeb v Nizozemsku:

- a) průzkum ropy a zemního plynu;
- b) těžba ropy a
- c) těžba zemního plynu.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Nizozemskému království.

V Bruselu dne 8. července 2009.

Za Komisi
Charlie McCREEVY
člen Komise
